

Szárk története

I

1111

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

W. H. C. Lawrence

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Szürke történetek

I. kötet

Országos Széchényi Könyvtár

MORVAY ZOLTÁN

SZÜRKE TÖRTÉNETEK

ELBESZÉLÉSEK

ELSŐ KÖTET

Révész Béla kiadása
Marosvásárhely

Minden jog fenntartva

326.741

NÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

B 3744/1993

Révész-nyomda Marosvásárhely

Édes jó anyám

Morvay Károlyné Szűcs Ida

áldott emlékének

Leszámolás*

Országos Széchényi Könyvtár

* Ez a novella az Új Idők elbeszélés pályázata 100 koronás díjával lett kitüntetve.

Klári csak afféle kis tan-
nyáslány, akinek még
sohasem láttam csizmát a
lábán s az anyját az „Alig-
álló” csapszékben ölték
meg valami négy éve.

Klárinak buzavirág-
szinű szemei vannak és a
haja olyan, mint az árva-
lányhaj, ami tudvalevő-
leg a réteken hajlong.

Négyéves lehet a Klári,
de ha héját lát, amikor a
dülőfélen kis libákat őriz,

hatalmas hangon kiált be a tanya felé:

— Ides né', héja jüvik erre!

Mert a tanyásné nem édesanyja Klárinak, csak örökbetartja.

Ennek az örökbetartásnak meséje van, amit el fogok mondani.

Úgy esett a dolog, hogy egy vasárnapi délután a tanyába jött Bot, a juhász, aki a szomszéd uradalomban mint számadó szolgált.

Bot testvére volt a tanyásnének és minden héten eljött tisztaruhaváltás óráért.

Subája alól batyut vett elő a juhász e napon és azt mondta:

— Neveld fel ezt a kis portékát hugám, valame-lyős haszna csak lesz, ha mögcsöpörődik.

A tanyásné megnézte a batyut.

— Jány — mondta.

— Az, hagyta helybe Bot.

— Hun vötte ke ?

— Önyém, dünnyögte a juhász.

— Jó — felelte az asz- szony — és tejet adott a gyermeknek, aki nevetett reá és két kis kövér kezé-

vel a levegőbe kapkodott.

— Ögésséges gyerekek ez — mondta a tanyásné, csakhoggy éppen mondjon valamit hallgatag bátyjának, aki változatlan arccal nézte a gyermek kedves morikálását.

— Szerösd is majd egy kicsit Lidi — motyogta a juhász — mert hát nőm-igen lősz ennek, aki szerösse.

Aztán a tűzhelyhez ment, keresett egy paraszat a hamu közt és a pipára tette. Később a hóna alá vette a tiszta ruháját,

hátra ment az istállóba és ott magára szedte.

Mikor feltisztálkodott, kijött és eloldta szamarát a falbalevő karikától, majd felült, elrendezte a subát, és megindult fölfelé az udvaron.

A pitvarajtónál megállt és bekiáltott a hugának:

— Lidi, hé !

Az asszony kijött.

— Mi a na ?

A juhász zavartan babrálta a csacsi sörényit.

— Asz'ondanám hugám . . . hogy hát . . . izé . . . azt a kis csölédet

szeretném möglátni még,
tán hoznád ki Lidi . . .

A tanyásné befutott és
magasra tartva hozta az
apróságot.

— Nézze ke na —
mondta nevetve és az
ölébe tette a gyermeket.

A juhász arcához közel
tartotta a gyermeket és
sokáig nézte s így szólt :

— Jó jány lössz ez, az
anyja is jó vót . . .

Visszaadta a gyerme-
ket az asszonynak s bot-
jával meglegyintette a
szamár fejét, ami indulást
jelent.

A fordulónál vissza-

pillantott még egyszer, de már akkor a tanyásné bevitte a gyermekeket.

— Megnő a — mormogta magában s vaskampós botjával a kis juhforgató puli felé csapott, amely dühösen csaholt a kocogó szamár orra alatt.

A csöndes őszi délutánban fürgén szedte lábát a csacsi, amint a hervadó mezőkön át az uradalom felé tartottak. A juhász pedig gondolkozott valamin, ami egy csepett sem lehetett mulatságos dolog, mert az

arca igen szomorú volt. Mélyen is gondolkodhatott, mert alig vette észre, hogy a szamári állat megáll az „Aligálló“ csapszék előtt.

— Mi kő te, kérdezte a szamártól fölriadva. S látván, hogy a szamár tudja mit csinál, leugrott és megkötötte egy ágashoz, maga pediglen bekullogott a csárdába.

A csárdában nem volt vendég (estefelé jönnek, ha jönnek), csak a gazda gunynyasztott az ablak mellett.

Vén ember volt a csár-

dás, de szálas és erős.
Végignézte a juhászt és
várta, hogy köszönjön.

Köszönt is.

— . . . gyon istön Ján'
bá — mondta Bot.

— Agyon, — mondta
az öreg.

A kocsmáros zöld órost
tett az asztalra, minden
kérdés nélkül, a juhász
melléje ült és a pipáját
tömté.

Az öreg aztán vendé-
gével nem sokat törődve,
az ablakhoz ment és ki-
nézett; ámbár az ablakon
nem valami jól lehetett
kilátni, mivel az alja a

kívül levő földdel vala egyszinben, lévén a csárda gödörbe épített, földdel tetőzött alkotmány.

A kis ablakon bágyadtan, fénytelenül folytak be az őszi napsugarak és félhomály ülte meg a tágas ivót. Csend volt, csak éppen valamelyik sarokban egy prücsök siratta az elmúlt nyarat.

A csárdás miután a kinézegetést megunta, odaült az asztal másik oldalára, vendégével szemközt.

— Tanyába voltál? — szólította a juhászt.

— Arra — mondta ez.

— Tisztáért?

— Azért is.

Aztán megakadt a beszéd, de egy kis idő múlva megint az öreg szólalt meg.

— Ősz lesz, Bot.

— Az — mondta a juhász és a kancsót a szájához vitte s miután ivott, megtörölte a bajuszát a kezefejével.

— Nem szeretem ezt a nagy csendet — mondta az öreg.

— Hagyja itt ke, — szólt a másik. — A faluba is vőhetne ke má' házat.

Az öreg elgondolkozott s csak kis idő múlva felelt.

— Nem jó lenne az.

— Miért?

— Csak.

— Mondja hát.

— Itt szoktam meg...

— Azért?

— Azért.

A társalgás megint elakadt. Egyszer csak föláll az öreg.

— Bot.

— Hallom — mondta a juhász.

— Gyere csak szógám.

Megindult a szomszéd szoba felé. A juhász utána.

A „tisztá ház“ volt az és az ajtaja kulccsal volt bezárva. Az öreg kinyitotta az erős tölgyfaajtót és behívta a juhászt, aki először nem látott semmit, mert az ablakok tele voltak virággal, mályvákkal, szegfűkkel. Valaki szerethette őket, mert jó ápolásra mutattak. E virágokra egy rózsaszínű függöny borult s a napfény a zöld levelek és rózsaszínű függönyön át szűrődve be, valami csodálatos világítást adott a szobának.

A szoba közepén pedig

két falócára téve egy korporsó állt s benne egy szép fiatal nő holtteste . . .

Az öreg csaplár meg-simogatta a halott szőke haját.

— Hazajött — mondta csöndesen.

Bot, a juhász, sokáig nézte az alvónak látszó holttestet és azt mondta :

— Nem változott.

— Ma egy hete jött meg — szólt az öreg bánatosan, negyednapra elhalt.

A juhász odament a halotthoz és a másik oldalon ő is meg-simogatta a szőke haját.

Aztán szó nélkül kimentek mindaketten.

— Ezért nem megyek innen — szólta az öreg később.

A juhász mélázva kérdezte:

— Ide temeti el ke?

— Ide.

— A kertbe?

— Oda.

A juhász sóhajtott halkán:

— Mért is hót meg!?

Az öreg fölkel.

— Te vagy az oka Bot — mondta csendes, bánatos hangon

— Én?

— Te.
— Miért ?
— Szeretted.
— Igaz . . .
— Ha szeretted, miért
nem vetted el böcsülettel ?
— Nem adta ke ! . . . :
— Bánom . . .
— Bánhatja már ! Tud-
tam én, hogy baj lesz —
mondta a juhász és tenye-
rébe hajtotta a fejét. —
Kértem. Nem adta. El is
bujdostam innen másfelé.
Jó. Utánnam jött a Klári.
Hát én sziveltem a sze-
gényt. . . . Beállt az ura-
dalomba ő is. Meg is vol-
tunk szépen.

— Elvőtted a böcsületét Bot — mondta komoran az öreg. — Merre a györek ?

— Otthon.

— A hugádnál?

— Ott

A beszéd félbeszakadt. Csendőrök jöttek, akik kezefogtak a gazdával. Bort kértek, aztán kimentek az udvari lugasba, az országuton vártak valakit.

A vendég és gazda megint magukra maradtak.

— Fölnevelik-é majd ?

— kérdezte az öreg.

— Föl azt — mondta

a juhász. — Jó cselédek azok, nekik meg nincs is apró.

— Milyen ?

— Jány.

— Azt tudom. Mondta. Rád hasonlít ?

— Nem. Rá . . .

Az öregnek anélkül, hogy arca változott volna, két kövér könnycsepp gördült ki a szeméből és nagy tömött ősz bajuszán maradt. Megszólalt, de úgy tetszett, mintha torkát valami láthatatlan kéz szorongatná, amikor beszél :

— Tudod-e Bot, mibe halt meg a lányom? . .

— Nem tudom —
mondta a juhász. — Az
uradalomból eljött, ami-
kor felgyógyult. A gyerő-
köt a kondásnénál hagyta.
Hete lehet annak. Nekem
se szólt. Miért megy?
Hova megy? Elment...

— Szégyenébe futott,
Bot! Mert te nem akartál
a paphoz menni véle. Sem
azelőtt... Sem azután...
Hazajött hát... Itthon
vette be a port, a mér-
ges port... Attól halt
meg!.. Rossz ember vagy
te András mégis!

— Ne mondja azt ke —
— motyogta a juhász el-

sáppadva. — Nincs jó kedvem hallgatni.

— Nekem sincs jó kedvem Andris. De te megcsaltad a lányom. Meg is büntetlek érte.

A juhász hátravetette hetykén a fejét, váligérő haja meglibbent, amikor azt mondta:

— Engem? Ke?

— Téged, Andris. Én — szólt csöndesen az öreg.

A juhász mérgesen ugrott föl az asztal mellől s fölkapta a vaskampós juhfogóbotot.

— Számoljunk hát, Tardi János — kiáltotta

s megpörgette feje fölött az árvatölgyfa botot.

Az öreg ott ült az asztal mellett s felvette a nagy kőórost, helyéből föl sem kelve a juhász felé dobta.

Nem tudom hol érte, nem tudom hogy érte, csak Bot, a szép szál ember összerogyott és elterült a földön.

Az öreg fölkel, megnézte az összeesett embert. Világosság felé fordította arcát, aztán visszafektette a földre.

Odament a bezárt szobához. Kinyitotta és be-

ment s a halott fejét újra megsimogatta :

— Klári, hallod-e, Bot elmegy véled . . .

Aztán bezárta a szobát közönyösen ment el a holt juhász mellett, ki az udvarra.

Körülnézett: a csend-örök vidáman beszélgettek az udvar másik részén levő lugasban és a csárdában történekekről mit sem hallottak.

A csaplár feléjük tartott.

— Mi az ujság, János gazda? kérdezte az egyik káplár mosolyogva.

Az öreg leült a csendőr mellé. Végignézett az őszi, hervadó mezőkön mintha azt gondolta volna: megnézlek titeket, mielőtt szólnék, mert ha beszélek, elvisznek tőletek engem s nem eresztének vissza többé...

Azután csöndes, nyugodt hangon felelt a csendőröknek:

— Bot megcsalta a lányom, aki odabent a terítőn alszik. Megöltem azért a juhászt. Vasaljanak meg a csendőr urak!...

Ennyi. *

A Klári csak afféle kis tanyásleány, akinek gyönyörű kék szemei vannak és a haja aranyos szőke.

Ha a szőlőskertbe megyek, mindig ott őrzi a libát a dülőfélen.

Még csak négyéves, de ha krajcárt adok neki úgy köszöni meg:

— Köszönöm alássan a tekintetes úrnak, mind közönségesen.

Kláriból egykor igen szép lány lesz és takaros is. Mert még a földből is alig látszik ki, mégis olyan tiszta, ami egy négyéves gyermekén bámulni való.

Ha legközelebb a szőlőskertbe megyek, fülbevalócskákat viszek neki, de aranyból. Klári nagyon fog annak örülni, mert amint mondá a kis vén-ség, az a vörös selyem, ami a fülében van „nagyon szögényes holmi”...

Néha kötődöm is vele:

— Hát aztán mikor megy már férjhez, Klári?

Soká, — mondja fontoskodva, — majd ha a nagyapám visszajön, mert az most messze van, de a lakadalmamra haza fog jönni . . .

ooo

Balthazár házassága

Országos Széchényi Könyvtár

Balthazár építőmester volt. Jelesen, örökké légvárak építésével foglalkozott. Mellesleg a „Vilanyfelszerelési vállalat” részv. társ. irodájának egyik komiszan sötét zugában írkált számokat és betűket hatalmas, nagy könyvekbe, kék és piros rubrikák közé s néha, ha a háromlábu, csavaros széken ülve meggémbe-redtek az ujjai a tömér-

dek körmöléstől, nyújtózkodott és azt mondta:

— Az élet egy ürmös hordó . . .

Nem tudom, mit értett ezalatt, de ha kiszabadulhatott a „Villanyfelszerelési Vállalat“ kaszamátáiból, úgy látszott, már nem érezte többé, hogy az élet ürmöshordó, hanem elcsatangolt olyan helyekre, ahol fák és virágok léteznek s a szegény irodamoly alaposan becsipve az ugynevezett „ózonduš“ levegőtől, fantáziája lerázta magáról a szörnyű számoszlopok s

kék és piros rubrikák zsarnok bilincseit, szállt, röpt, csapongott — s ezenközben épültek azok a gyönyörű, ragyogó légvárak, melyeknek tágas termeiben — fájdalom — az építőnek nem jutott egy szoba.

Nem jutott, tehátlan Balthazárnak egy butorozott odut kellett tartani a Fischer kisasszonyoknál.

Őnök is tudják, hogy a Fischer kisasszonyok hárman vannak.

Terka önagysága cirka negyven éves, Tilda harminchét és Tinikè . . . Bo-

csánat, Tinikének még nincsenek évszámai. Nem testvére a két tiszteskoru hölgynek, hanem unokahuga. A meghalt papája volt bátyja a két kisaszonynak, akik az édesanyját is elvesztette árva leánykát felnevelték. Tinike a nagynénjeit Terka mamának és Tilda mamának hívja. Gondolom nőiruha varrással foglalkoznak és kétszobás lakást tartanak a Lohoncy-utcán.

A nagy szobában ők laknak hárman s a Micurka kanári. — A konyha elfüggönyözött hátulsó ré-

szében a Tinike bátyjának, a Fischer kisasszonyok büszkeségének, Lajos urnak van az ágya, aki elektrotechnikus és komoly, tisztességes fiatal ember. A parányi kis szobának pedig Balthazár a feltétlen ura.

Balthazár úr, ha a sétákba beleun, behuzódik a szobájába és tömérdek papirosakat firkál össze. Havonként rendszerint 100 ivet.

Balthazár úr az összefirkált papirosakat drámáknak nevezi. Tilda mama pedig délelőttön-

ként, mikor a kis szobát rendbehozza imígyen so-
hajta magában :

— Istenem, ez a Baltha-
zár úr, hogy tönkre teszi
ezt a sok szép tiszta papi-
rosat! . . .

De mivel Balthazár úr,
a lakásért pontosan fizeti
a havi 8 forintot, s igen
csöndes és derék férfiúnak
látszik, nincsen baj közöt-
tük és a föld foroghat
felőlük, ha kedve tartja.

Tilda mama az össze-
firkált papirosak felől el-
mondja véleményét nén-
jének és hugának is.

Terka mama nem szo-

kott rá szólni semmit, hanem öltözteti a vesző-babát, amelyen igen szép ruhákat készít, többnyire gazdag, de fukar zsidó-asszonyoknak, akik takarékoskodási szempontból nem varrodában, hanem nála varratják a sok pompás ruhát.

Tinike a bluzokat díszíti és pártfogásába veszi Balthazár urat.

— Balthazár úr nagy költő — mondja — és egykor híres ember lesz...

Én azt hiszem, hogy Tinike kissé szerelmes Balthazár úrba.

Hogy egy szép és kedves kis leány, érdeklődik egy fiatal ember iránt, akivel egy fedél alatt lakik, azt az a fiatal ember észreveszi, még ha olyan gyáva is a nőkel szemben, miként Balthazár úr.

Balthazár úr ugyanis egyszer megtudta, hogy az ő firkáit Tinike elszokta olvasni — s emiatt igen elrestelte magát.

Gondolta, hogy Tinike szörnyen kinevetheti őt a drámákért, amiket Balthazár úr eddig remekműveknek tartott, de most — tudva, hogy Tinike is is-

meri — rettentő butaságnak tünt fel előtte minden firka, amit valaha elkövetett. Nemigen mert a Tinike szeme elé kerülni. De egy vasárnap délutáni családi kiránduláson, ami elől nem tudott megugrani, Tinike teljes meggyőződéssel biztosította Balthazár urat, hogy művei révén a halhatatlanság vár reá.

A régi várromnál történt mindez, ahol a kiránduló társaság hideg rántottcsirkét, omlóstésztát, vajaskenyeret és földieperet uzsonnált.

Balthazár úr éppen a vajaskenyérnél járt, amikor Tinike a műveiről kezdett beszélni s a szegény költő zavarába a földre ejtette a vajaskenyeret, ami szokás szerint a vajas részével esett a porba. De hallván Balthazár úr, hogy Tinike elvan ragadtatva a drámáitól, boldogan kapta fel a kenyeret s minden tisztogatás nélkül lenyeldeste, nem törődve vele, hogy több rajta a föld, mint a vaj . . .

A társaságban ott volt a Fischer kisasszonyok nagybátyja, Walter papa

is, a derék kályhás mester, aki siket volt, mint egy ágyú és rettenetesen kiabálva beszélt. Ők cipelték Lajos úrral a társaság pincetokját képviselő hatalmas ártézivizes üvegeket, amelyekben ám nem viz, hanem jófajta óhegyi vala. De mivel ezek hihetetlen gyorsan kiürülének. Walter papa az örökvig agglegény, mennydörgésszerű hangon inditványozta, hogy a „Háromszemű zergébe“ kell átmenni.

Felkerekedtek tehát és a kis hegyoldali vendég-

lőbe mentek, ahol ismerősökre, szomszéd lakótársukra, a kedélyes rézöntő családra akadtak.

Összetelepedtek s Walter papa a háborgó tengert túlharsogó hangon szidta össze a négy és fél cigányt, akik német keringőt játszottak.

Ugyanis Valter papának minden fajtája német volt, de ő mióta idekerült, vad magyar. Magyarul nem birt jól megtanulni, de örökké azt harsogta:

— Ha itt falsz kenyér, tutyat peszelni matyar!

S mivel jó módú és

jókedvű öreg legény volt,
a hátamögé állította a
cigányokat, akik a szimat-
jukkal megéreztek nála a
bankó-szagot és készség-
gel várták a parancsait.

— Aszt huszat fekete
gyerekek, hogy csefek a
pokár, sárba csefek a po-
kár.

És a cigányok húzták,
a társaság pedig danolt.
Egyik nóta a másik után
jött, egyik palack a másik
után ürült s Walter papa
hálásan ölelte meg Bal-
thazár urat, aki egy gyári
gőzkürt hangján danolt
az ő süket fülébe s így ő

is hallott valamit a mulatságból.

Mikor a kirándulásról hazafele ment a társaság, a kedélyes rézöntő familia még az uton is egyre danolászott. Walter papa pedig hátrább maradván a csapattól Lajos úrral, Balthazár felől tudakozódott az elektrotechnikustól, e jeles fiatalemberről, aki nagyon megtetszett neki s kijelentette, hogy ilyen ember kellene Tinikének. Lajos ur igen szerette Balthazár urat s agyba-főbe dicsérte a drámairót, aki Tinikével legelől ment

s a szép holdvilágos estén az erőnfeletti danolástól rekedt hangon, de szellemesen udvarolt az őt boldogan hallgató leánykának.

Balthazár e szép délután óta, nemcsak a Villanyfelszerelési Vállalat számadásait, de az önmaga bevételeit és kiadásait is számon kezdte tartani.

— Ime — gondolta — 70 forint a havi gázsi. Ebből 30 frt a koszt, 10 a szabó, 8 a lakás, 4 a mosóné, 2 a borbély, 3 a Lexikon és más könyvek rész-

lete s átlag 10 forint az
őcsém és anyám temetési
költségének a törlesztése.
Ugyszólván semmire ma-
rad. Hogyan lehetne tehát
megnőszülni ?

Balthazár nem sokat
szokott töprengeni a fo-
gós kérdéseken és most
sem teketóriázott, hanem
megkérte a Tinike kezét
Terka mamától. És meg is
kapta.

Balthazár és Tinike
usztak a boldogságban s
dacára a förtelmes késő
ősz délutánnak, ők virág-
illatot éreztek a légből
s úgy látták, hogy abban

a rózsaszínű ködben, ami körülveszi őket, aranyos pillangók röpkednek Az eljegyzést pedig a jövő vasárnapra tűzték ki.

Balthazár tudta, hogy íme jegygyűrűket kell vásárolnia. De mivel hónap közepe volt, 25 forintot sehonnan sem bírt előteremteni. Egy délután, amikor a Fischer kisasszonyok elmentek küldöttségileg Walter papát az eljegyzésre meghívni, a furfangos Balthazár felhasználta az egyedüllét e perceit, lesietett az utcára, megszóllította a sarkon

a zord arcu 333-ast, felhivta a szobájába s a piros sapkás férfiu gurtnijába köttette a Képes Világtörténet-et, a Röptébe a nagy világ körül-t, néhány kötet Remek író-t, Petőfi diszkiadásu verseit s elküldte a „gondozó-intézetbe“ s ez okos műveletnek 60 korona lett az eredménye.

Jegygyűrűket vásárolt tehát Balthazar úr s az ünnepélyes eljegyzési estén megcsömörlött a pompás palacsinta-kóktól, amit nagyon szeretett s amelyet Tinike, Tilda-

mama segítségével tömött bele.

És a napok, a szürke téli napok igen nagy boldogságban teltek, röptek. S a két gyerek, dacára hogy jegyesek voltak, nemhogy idegenek, de Terka és Tilda mama előtt sem csókolta meg egymást. De aztán ha négy öt percre magukban maradtak, no akkor... De minek magyarázzam? Aki még nem próbálta az ilyesmit, az ugy sem értene meg. Aki meg átélte, annak nem kell magyarázni. Elég az hozzá, hogy az

életet igen szépnek talál-
ták mindaketten. Tinike
a kelengyéjét varrta, Bal-
thazár pedig rettentő buz-
galommal fogott a légvá-
rak építéséhez.

Egy előkelő negyedben
kiválasztott egy szép ker-
tes házat, ahol lakni fog-
nak. Az ékszerészek ki-
rakatában megjelölte az
órát, láncot, fülbevalót —
mind csupa drága holmi
— amelyeket Tinikének
megveend s a butorkeres-
kedésekbe is be-betekin-
tett.

Mert a két öreg kisasz-
szonynak még mikor Ti-

nikét megkérte kijelentette, hogy semmivel sem kell törődni, ő mindenről gondoskodik.

Egy fényes műasztalos-üzletben megtetszett neki egy garnitura hálószoba.

— Mi ennek az ára, kérdezte.

— Nyolcszáz forint, hajlongott készséggel a tulajdonos.

Balthazár dőlyfősen feszítette ki a mellét.

— Csak? — mondta végtelen nyugalommal, — a menyasszonyom ilyen olcsó vacakkal kiverne.

No hanem majd eljövünk együtt.

S Balthazár György, amint az utcára ért, elgondolta, hogy a butor igen csinos, de neki nyolcszáz forintért egy évig kell körmölni a Villanyfelszerelési Vállalat kaszmátaiban.

Lisztákat készített, a melyeken gyönyörű pontossággal fel volt jegyezve minden, ami csak egy rendes háztartáshoz szükséges. A lakadalom költségeit is beleszámítva, az egészet potom 1400 forintban állapította meg.

S mivel jelenleg készen levő drámáinak — az ő számítása szerint — körülbelől 47 ezer forintot kell jövedelmezni — ha előadják — igen könnyen fedezheti a berendezkedés költségeit.

Azt hiszem, dús fantáziájú olvasóim, akik itt íme Balthazár úr sorsa iránt érdeklődnek, már észrevették, hogy hősöm, dacára bürokratikus mesterségének, megrögzött bohém volt, aki lehetetlen álmai teljesülésében naiv csökönyösséggel hitt.

Mert Balthazár ezidő-

ben drámákat zúditott a boldogtalan fővárosi és vidéki szinigazgatók nyakára s követelte ezek előadását, azt is megjegyezvén szerényen, hogy a tiszteletdíjat műveiért minél előbb szeretné a markába látni.

Egy darabig a tizenkét szinigazgató közül egyik sem válaszolt és ez alatt Balthazár nyugodtan építhette légvárait.

De mikor az esküvő kitüzött ideje félelmetes gyorsasággal közeledett — hogy magát is biztassa — a darabjaiból be-

folyó vagyont megemlítettette Tinike előtt és elhősködött, így lesz, úgy lesz, ezt vesz, azt vesz.

Tinike okos kis lány volt, mint ahogy a lányok mindig is okosabbak, mint a férfiak, mosolygott és megölelte Balthazár urat.

— Azok a drámák szépek, Gyuri, de hogy előadják, ahhoz protekció kell, ami magának nincs. Megélünk mi nélkülök is meglássa.

Balthazár úr fennsőbb-séggel mosolygott ilyenkor s megcsókolgatta a Tinike kis piros, fecsegő

száját s gondolta, hogy várjál csak mókuskám, várjál.

Hanem a nyomorult direktorok nap-nap után sem adtak életjelt magukról s Balthazar úr végre is kijött a türelemből, levelező-lapokat vásárolt és legazemberezte rajtuk a színigazgatókat.

Aztán felment az anyakönyvvezetőhöz a házasságát bejelenteni.

E napon, este, igen sokáig nézte szobájában az Edmond Rostand arcképét, amit egy műasztalos pajtása hozott neki Pá-

risból. Elgondolta, hogy ez a francia egy év alatt másfél millió frank tiszteletdíjat kapott a „Cyrano de Bergerac”-jáért. Talán kölcsön kellene tőle kérni vagy 800 rongyos forintot, aztán ha az ő darabai is beválnak, visszaadja . . .

Később belátta, hogy ez lehetetlen s mikor lefeküdt, elalvás előtt monológizált :

— Három hét múlva lesz az esküvőm és pénzem nincs, sőt fekete ruhám sincs, csak egy régi frakkom, a szabóm pedig nem hitelez, míg a régi

adósságom ki nem fizetem. A menyasszonyom hozománya egy rakás szép ruha és egyéb semmi. Nekem pedig 700 forint adósságom van, ennek fele uzsorásnál. Balthazár György, te nem tudom mit fogsz cselekedni? ...

De azért nyugodtan aludt el és nem csinált semmit.

Mikor egy szép szeptemberi délelőtt az anyakönyvvezetőhöz kellett menniök, magára vette Balthazár csinos és elegáns világos nyári ruháját, 30 krajcárért remek

fehérszekfű mellcsokrot
hozott Tinikének és a két
tanújokkal elsétáltak a
szalagos emberhez.

Balthazár tanuja egy
hirlapíró volt, a Tinikéjé
pedig Walter papa, a derék
kályáhás-mester, a Fischer
kisasszonyok bácsikája.

Beírták nevüket a nagy
könyvbe és Balthazár rop-
pant meglelégedéssel ki-
sérte haza a feleségét.

Ebédet adtak e napon
a Fischer kisasszonyok és
sirtak a boldogságtól.

Az ebéd végén Tilda
mama megkérdezte Balt-
hazár urat:

— Tehát a lakást kifogadta György öcsém és a bútorokat is odavitette?

— Igen, mondta méltósággal s röviden Balthazár úr, rágyujtván egy kuba-szivarra. Ez alatt azt gondolta, hogy a lakást ugyan még nem tudja hol lesz, de ami a bútorokat illeti, az még sehogy sincsen elintézve.

És elhatározták, hogy vasárnap tartják meg az egyházi esküvőt, mer Lajos úr, az elektroteknikus, a Tinike fivére, jelenleg vidéken dolgozik s csak szombaton jöhet haza.

Szeptember 14-ike és Csütörtök volt ekkor s Balthazárnak 3 forint 17 krajcár volt a zsebében. El is gondolta, hogy e pénznek vasárnapig, az esküvője napjáig csak fele ha megmarad, de azért az étellel igen meg volt elégedve.

Szombaton reggel hazaérkezett Lajos úr, az elektrotechnikus és titkos szemhunyorpatások közt félrehívta Balthazár urat.

— Sógor — mondta a derék fiu — én valamit akartam nektek venni, de mivel ehhez ti jobban ér-

tetek, itt ez a pár krajcár és használjátok fel.

S Lajos úr három husz-koronás aranyat nyomott a Balthazár markába.

Balthazár megszorította a Lajos kezét és nem szólt semmit. De azt gondolta, hogy soha jobbkor pénz nem került hozzá, mint ez a három sárga csikó. El is határozta, hogy ha a drámái révén híres és gazdag ember lesz, igen jó helyzetbe segíti a derék Lajost. Nem számítva azt, hogy akkor az elektroteknikus bejut az irodalomtörténetbe is sógora révén.

Aztán Balthazár elment a parókhiára és 10 koronát és az anyakönyvvezető irását letéve, zordonan jelentette ki, hogy ő református, a felesége pedig katholikus, református hiten akarnak esküdni holnap délután a háznál, tehát valakit küldjenek oda, hogy megessenesse őket.

A paptól a kertészhez ment és egy olyan csokrot rendelt mint egy szénaboglya, bőkezű volt és 7 forintot adott a kertésznek.

Mikor egy ruharaktár

előtt elment, eszébe jutott, hogy nincs fekete öltönye.

Tudott egy jó helyet bizonyos zugutcában, hol ruhákat kölcsönöznek. — Felkereste s váltott egy fekete nadrágot egy koronáért s hóna alá fogva úgy lépkedett el vele, mint ama sokat emelgetett Czid, akiről nem tudom határozottan, hogy mi volt a mestersége.

— Frakkom van — mormogta megeleégedetten Balthazár úr — csak nadrág kellett. És szivarra gyujtott.

S imigyen remekül el-

intézvén mindeneket, egy szürke fogatu bérkocsinak szigoruan meghagyta, hogy holnap délután 3 órakor a lakására jöjjön a papot hozni, vinni, de pontos legyen, különben kerékbetöri.

S találkozván egy igen jó barátjával, akinek sem a nevét, sem a foglalkozását nem ismerte, Balthazár jókedvében tréfált a derék fiuval, aki bizonyára nem volt úgy megelégedve az élettel, mint hősöm, mert azon óhajának adott kifejezését, hogy ha rajta állana, minden ama-

teur-fényképészt olajba főzne meg, mivel ezek tönkreteszik a szakembereket s a mai világba már senkise véteti le magát fényíró-művésszel.

Balthazárnak eszébe ötlött, hogy ez az úr alighanem fotografus mesterember, ennélfogva elhatározta, hogy segít szegényen. Méltósággal jelentette ki előtte, hogy menyasszonyával holnap meglátogatja a műtermét és a lehető legnagyobb alakban levéttetik magukat, ha a lehető legkisebb salláriumért meg-

cselekendi ezt a fényíró-művész.

A jó fiú örült a szerencsének és a lelkére kötötte Balthazárnak, hogy mindenestre eljöjjenek, mert ezt a feledhetetlen perceket érdemes megörökíteni.

... És felvirradt a dicső nap hajnala. Balthazar mindeneket elvégezvén, csibukozva és méltósággal járkált a kopasztott csirkék hullájával terített konyhán át, amiben igen nagy volt a sürgés-forgás. Először téve eleget Terka máma azon felszólításának, hogy a kabátját vesse

le, ebbe a szörnyű meleg-
ségben.

Tinike boldogan da-
nolt, kacagott és a rétest
nyujtotta s néha Balthazár
urat irgalmatlunul hátba-
verte, aztán megcsókol-
gatta, amely cselekedetei-
nek György gonosz sut-
togása volt az oka.

Ugyanis Balthazár, hi-
vatkozva az anyakönyvi
bejegyzésre, csütörtök óta
„annyoknak” hívta Tini-
két, az 1893-iki törvények
értelmében jogosan. Ti-
nike pedig nem lévén já-
ratos a törvényekben, azt
vitatta, hogy ehhez csak

a pap áldása után lesz
jussa Gyurka urnak.

A vitát a megérkező
Walter papa, a derék sü-
ket kályhásmester dön-
tötte el, aki kijelentette,
hogy az ő fiatal korában
— a kánai lagzi idejé-
ben — ugyan még nem
vala anyakönyvi hivatal s
csakis a pap áldása után
nevezheté annyoknak a
férj nejét, de most — hála
istennek — az anyakönyv-
vezető a *kályha* és a pap
csak a cső, jegyezte meg
elmésen, egy mesterségé-
ből vett metaforával, te-
hát, ő Balthazár Györgyné

asszonynak 6 gyönyörű
ezüst evőkanalat hozott,
ha van itt ilyennevű hölgy
a 6 kanalat átadja neki,
ha nincs visszaviszi!

Tinike — mint minden
hölgy tette volna — az
ezüstkanalakért feláldozta
elveit s elvette az ajándé-
kot s Walter papát össze-
csókolta, úgyszintén Balt-
házárt is és megengedte,
hogy a délutáni esküvőig
(no meg azután is) Gyurka
„annyoknak“ szólítsa.

Walter papa pedig a
Lajos úréhoz hasonló
szemhunyorgatással egy
függöny mögé vonta Balt-

hazár urat s egy ropogós
100 koronást dugott az
„apjok“ mellényszabéba s
megölelte Györgyöt és sirt
örömében.

Mint ilyen alkalma-
kor szokás, az ebéd rövid
és egyszerű volt s alig
nyelték le, jött a Baltha-
zár nagynénje, sajátkezü-
leg selyemrongyocskából
szőtt ágyl- és asztalterítő-
ket hozott az új párnak
s kijelentette Balthazár
előtt, hogy ha valamire
szükségük lesz a háztar-
tás körül, bútorra vagy
edényre, csak neki szól-
janak.

Ujra két ajándékhozó érkezett.

Az egyik a kedélyes rézöntő család küldönce volt, pompás sörösszer-vizt hozván Tinikének, a másik pedig Balázs sógor vala, a Villanyfelszerelési Vállalat irodaszolgája, aki úgy cipelt egy rettentő hátikosarat, mint Átlász a földgolyóbist.

A kosár tele volt tá-nyérral, tállal, findzsával, csészével, egész garnitura. Ezt ő nagysága Schönmeyerné úrnő küldte, a Balthazar főnökének a neje. Schönmayer úr csak

egy vizitkártyát küldött, de az is ért valamit. Boldogságot kívánt „tisztelt barátom Balthazár“-nak és tudatta vele, hogy a fizetését felemelte évi 400 koronával.

György úr és Tinike a boldogságtól nemigen férttek a bőrükben, a két idős Fischer kisasszony pedig a könnyeit hullatva, de mosolyogva rendezte a konyhát és a nagy szobát. Majd Tinikét öltöztették a menyasszonyi ruhájába.

Lajos úr is hazakerült, mert neki szegénynek délig ma is szolgálatba kel-

let a gyárba lenni,. Hirte-
len megmosdott a konyha
hátsó részében levő füg-
gönnyel elrekesztett biro-
dalmában és átöltözött.

Balthazár is a kis szo-
bájába vonulva, belebujt
a kölcsönvett nadrágba s
lelvén egy fehér mellényt
sifonja egyik legsötétebb
zugában, magára, vette,
úgyszintén a frakkot is.
Szokása ellenére belené-
zett a tükörbe s konsta-
tálta, hogy ő olyan ele-
gáns, akár az angol király.

Kiment s a Tinike mir-
tuszából gomblyukdiszt
kapott.

Meghozták az óriási tearózsa menyasszonyi csokrot is, ami a ház összes lakóinak áhítatos csodálatával találkozott.

S előállván a pontos szürkefogatos bérkocsis, a nászpár Lajos urral a fényíró-művészhez hajtatott, aki oly készséggel forgolódott körülöttük, mint aki nem is sejti, hogy a képjei árát csak egy félév múlva kapja meg.

Hazamentek s a nagyszobába már összegyűlt a násznép. Mind rokon, bizalmas ismerős, kacagó, jókedvű népség. Az asz-

szonyok, lányok kávéztak, a férfiak szivaroztak. Walter papa Balthazárt is megkínálta egy virzsiniával. Aki rá is gyujtott. Lajos úr pedig a szürke fogaton elhajtatott a párókhíára a papér.

Tinike alig nyelte le a kávé, Balthazár pedig tizet se szippantott a virzsiniából, már megérkezett a pap, egy kis fiatal káplán s az elkészített kis asztal mögé állt.

Balthazár hamarosan egy függöny mögé dugta a szivarját s megfogta a Tinike kezét. Minden lám-

paláz nélkül álltak a pap elé.

A szobába mély csend lett s a konyha megtelt a ház kíváncsi lakóival s Balthazár hatalmas hangon dörögte el ama bizonyos holtomiglant, úgyszinén Tinike is bátran csicseregte el. S jól jött ki, hogy a Tinike esküvésebe, a fejük felett levő kalitkából, beleszólt a Micurka kanári . . .

A pap elment s Balthazár a függöny mögött megkereste a szivarját s roppant örült, hogy míg esküdött a szivarja sem

aludt ki. Ezt aztán sok-szor is elemlegette.

Később estebédhez ültek, Lajos úr pedig cigányt hozatott s mulattak, járták reggelig, olyan jókedvvel, amilyennel — az üres zsebeimre esküszöm — semmiféle százezer forint hozománynyal bíró kisasszony lagziján nem találkozók az ember.

Mikor a vendégek hajnalban ezer jókívánság közt eltávoztak, Tinike levetette a menyasszonyi ruhát, Balthazár úr pedig a frakkot és segítettek a megmaradt ételeket el-

tenni, a bútorokat helyre-
rakni.

György úr ezalatt ki-
jelentette Terka és Tiida
mamának, — amit Tiniké-
nek már előbb elmondott
— hogy egy kis egyszó-
bás lakást ugyan fogadott,
de a nyomorult, pontatlan
asztalos mindezideig nem
készítette el a bútorokat,
ennélfogva kénytelen ő a
kisszobába, Tinike pedig
a nagynénjeinél maradni
egy pár napig.

A Fischer kisasszo-
nyok nagyon boldogok
voltak, hogy Tinike nem
válik meg rögtön tőlük.

Balthazar pedig a kis szobába, sokat forgolódva bár, de nagyon megelégedetten aludt el lakadalma után — egyedül . . .

Másnap elment a kifogadott lakásra és egy negyedévi házbért előre kifizetett. Aztán nagynénjéhez sétált, aki bútorozott szobákat tartott s kért tőle kölcsön egy diványt, egy asztalt és egy ágyat. Sifonja magának is volt. A piacon egy asztalostól vett 4 tulipános széket s e bútorokat este, a Tinike ládába csomagolt holmijával, varrógépjével

és a sifonnal együtt az új lakásra vitette.

S három nappal az esküvő után, a szép, szep-temberi estén, karonfogva Balthazár úr a kis feleségét, a zokogó Terka és Tilda mamától megáldva, hazavitte a kis szürke, de kedves otthonba.

Balthazár úr nekigyürkőzván, az előre hozatott szalmával megtömte a szalmazsákot, míg aztán Tinike a ládákból előszedte az ágybelit és megvetette az ágyat, György a boltba szaladt, kenyeret, vaját, sőt s kitűnő

parizert és egy nagy üvegben a közeli kútról vizet hozott. És a boldog házaspár olyan vacsorálást csapott, amelyet megirigyelt volna tőlük akár-melyik gyomorbajos mil-liomos.

S elaluvának vala — reggel fele . . .

Másnap Tinike pompás ebédet főzött a csöpn yi kis konyhában levő öntöttvaskemencén a rendelkezésére álló két fazék és két kanál segítségével. S Balthazar akinek a három heti szabadsága le-telt s a hivatalból farkas-

éhesen jött haza, úgy jól lakott a kis feleség első főztjéből, hogy alig birt az asztaltól a diványig vánszorogni.

Tinike kacagva kuporgott mellé s addig fecsegett neki, addig csókolgatta a lusta Balthazárt, míg az elaludt. Ő pedig rendbeszedte a csöppnyi konyháját s csinosítgatni kezdte a tagadhatatlanul szegényes kis fészket.

Es bizony ilyen kopotacska maradt az ő lakásuk. A szűk fizetésből a Balthazár adósságait kellett fizetni, szó se lehetett,

hogy valami jobb butort és megfelelőbb konyhafelszerelést vegyenek.

Balthazárnak eszébe jutott a 800 forintos hálószoba-berendezés, a kerti pavillon az előkelő negyedben s a fényes ékszerek, amikről vőlegénykorában ábrándozott. A drámák jövedelme . . . sehol semmi . . .

Megmondta azt Tinike! . . .

Tinike, a kedves, az áldott . . . aki zúgolódás nélkül mos, surol és főz a vaskályha sütőjében két fazekában, 35 krajcárból

pompás ebédeket, aki mindig kacag, akinek nem rontja el a jókedvét a dolog, a szükség . . .

Balthazar át-átölelte néha szótlanul, hosszasan a pici asszonyt és szeméből ráhullott egypár viszszafojthatlan könnycsepp a kis hűséges élettárs lenszőke hajára. — Tinike felnézett rá s habár az ő szeme is tele gyült könnyel, azért mosolygott az urára és vigasztalta:

— Várjál csak Gyurica apjok, várjál, lesz nekünk még jobb módunk is ! . . .

Egy év telt el. Éppen a házasságuk évfordulóján történt.

Balthazárnak délután sohasem lévén hivatala, kimentek Tinikével a városukba három hónap óta álló mezőgazdasági kiállítást megtekinteni, amelyet éppen akkor délután zártak be nagy ünnepélylyel.

A kiállítás érdekében kibocsájtott sorsjegyeket is akkor húzták ki. A főbb nyereménytárgyak: egy tanya, cséplő-garnitura, egy ötös fogat, gazdasági gépek, lovak és számtalan

apró gazdasági eszköz-
ból állott.

Balthazárnak eszébe
jutott, hogy neki is van
valahol egy sorsjegye. S
mivel egy fejős kecske is
volt a kisorsolt tárgyak
közt s mivel a mekegő ál-
latTinikének nagyon meg-
tetszett, Balthazár meg-
kereste tárcájában a sors-
jegyet, hogy hátha ő
nyerte meg a kecskét. Az
iroda-pavillonhoz mentek
s György megkérdezte,
hogy nem a 28,215-ik szám
nyerte-e meg a kecskét?

Egy fiatal úr, aki látta
a Tinike kedves kis ki-

váncsi arcáról, hogy nagyon érdekli a dolog, utána nézett a könyvekbe, egy kis idő múlva ragyogó arccal jött feléjük

— Nagyszerű! Nem nyerték meg Önök a kecskét!

— Nem? — szomorodott el Tinike.

— Nem — mondta a fiatalúr — hanem a 28,215. szám egy pompás hátsólovat nyert nyereggel, szerszámmal. Ahol vezetik ni!

A két gyermek elhülve nézett egymásra. De a szolgálatkész fiatalember

nem hagyta magukhoz térni őket, vitte a paripájukhoz.

— Titkár úr, — kiáltott a fiatal ember egy erősen izzadó, intézkedő férfiura, — ez az úr nyerte meg a háttaslovat.

— Hát adja oda neki, — mondta a titkár homlokát törölve — és tovább sietett.

Hanein a kiabálásra sokan figyelmesek lettek s az elővezetett igazán szép lovat és szerencsés megnyerőjét körülállta a közönség.

— Itt a paripa kérem,

— mondta a fiatal úr, —
tessék átvenni.

— Mit csináljunk ezzel a lóval? — sugta Tinike Balthazárnak.

— Lovagolni fogok, — jelentette ki göggel Balthazar úr.

— De hol tartod, te ember, — sugta újra Tinike.

— Hol? hát, a fáskamarába . . . — felelt kissé bizonytalan hangon Balthazar úr.

— Inkább add el Gyuri. Egy lovaglókorbácsos, kamáslis úr odaszólt Balthazárnak:

— Adok a lóért 500 koronát.

— 500 koronát, — kérdezte György, akinek fogalma sem volt róla, hogy mit érhet egy ilyen ló.

— No, adok 600-t, — mondta a kamáslis, — de többet egy fityinggel sem.

— Add oda, add oda, — sugta a habozó Balthazárnak Tinike.

— Eb aki megbánja — vágta ki Balthazár, s belecsapott a kamáslis markába s odaadta neki a sorsjegyet.

Az nem beszélt többet. Belenyult a belsőzsebébe,

kivett egy nagy tárcát, abból egy csomó bankót és kifizette Balthazárt. Azián sarkonfordult, ajánlotta magát és a lovat elvezetette.

— Nem csinált rossz vásárt sem ön, sem az az úr, — mondta a fiatal ember Györgynek.

Balthazar zsebregyűrte a pénzt, kezefogott a fiatal urral és Tinikétől vonszolva, elhagyta a kiállítás.

Jó, hogy már sötét volt, így nem látta senki, hogy Tinike egyszerre sír, kacag és tapsol.

— Van berendezkedésre valónk, Gyurka! Hallod-e?

Balthazár György elgondolkozott.

— A kecskét jobban szerettem volna. Olyan szép tiszta szeme volt . . . és a fáskamarába is ellehetett volna tartani.

Amire Tinike meggyőződéssel azt mondta a költőnek, hogy : számár. De aztán megcsókolgatta a „szamarat” és ez rendbehozta a dolgot.

Tinike a következő héten a paripa árából olyan remekül és izléssel beren-

dezte a lakást, hogy az ismerősök megirigyelték tőlök.

Nagynénjének visszaadta Balthazár a kölcsönként bűtort. S szép új íróasztalán neki fogott megint a dráma-írásnak, hanem — a tömérdék csókolózástól — nem igen haladt előre a dolog.

De azért Balthazár sem kerülhette el a végzetét.

A házassága után két évvel, az Akadémia megkoszorúzta a Karácsonidijra küldött „Bolivár” című verses tragédiáját s a jó Balthazár 1000 forint-

hoz és tömérdek hírhez jutott. (Ilyeneket csinál ez az Akadémia !)

A színigazgatók pedig kezdték előadogatni a darabjait s azt tapasztalták, hogy nem is olyan ostobaságok ezek, minőknek az első pillanatra látszanak.

Szóval Balthazárhoz ömlött a pénz, amivel ő nem törődött, csak a kis feleségét ölelgette.

Tinike, azonban egy kis kertes házat fedezett fel egyik csöndes utcában amilyet 10,000 koronáért a két gyerek nevére irtak.

Hősöm ezekután, ami-

lyen makacs drámairó volt hajdan, épp olyan vakbuzgó házigazda lett belőle. Ásott, kapált, gyalult, faragott, ha a hivatala engedte.

Schönmeyer úr, a hivatali igazgatója igen büszke volt a drámairó Baltházára.

— Ez az ember temérdek reklámot csinál a Villanyfelszerelési Vállalatnak, — mondta egy igazgatósági gyűlésen — s tiz év óta úgy dolgozik, mint egy helóta. Főkönyvelővé kell előléptetni.

S Baltházár, a jó Balt-

hazár főkönyvelővé lett és a gázsija megint szaporodott. A drámák is folyton jövedelmeztek s még a novelláit is jól megfizették.

Balthazár ki is tört:

— Hova tegyem én ezt a tömérdek pénzt te mákszemnyi asszony?

A 134 centiméter magas hölgy, hatalmasan rárivalt a zord Balthazárra.

— Hát berendezkedünk csinosan, te medve. De te semmit sem veszel, mert téged mindenütt megcsalnak. És nem tartunk lakót, ezt a fényü-

zést megengedhetjük magunknak.

És a kis zöldzsalká-
teres házat egészen a
magok részére rendezték
be, csinosan, izléssel.

S téli estéken a lusta
Balthazár ott ül, önter-
vezte kandaliója előtt, ami
igen ritkán füstöl. Csibu-
kozik Balthazár György
úr és meséket mond az
ölébe ülő mákszemnyi
asszonynak, a feleségé-
nek. Bizonyos emberek-
ről, akik az életet minden
pénz- és bútor nélkül,
küszködve, de egymást
igazán szeretve kezd-

ték s az aszonyka mosolyogva hallgatja a hizásnak indult Balthazár ur regéit és néha rászól a lábuknál játszó két kis zshivány férfiura, akik egyformák, egyszerre születtek s mindig öklözik egymást.

Országos Széchényi Könyvtár

Lángba repülő lepkék

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A nyári este szép. Csön-
des. És a szomszéd-
ban harmónikán játsza-
nak a fésűs legények. A
huzómuzsikából hiányzik
egynéhány sip, némely
hangot pedig egyáltalán
nem lehetséges rajta ki-
adni. E zene tehát lapos
és unalmas.

Meleg van ez estén
és én kinyitom szobám
ajtáját. Az ablakokat is.
Hadd szellőzzék az odu,

ahol a szomorú mesék teremnek. A történetek, melyekben a szerelmesek rendszeresen csatalkozni szoktak. Magukban és szerelmükben.

Meleg van ime és dologra nincs kedv. Ma nem terem szomorú tárca. Pipázom kétlépésnyi hajlékom ajtajában s lustán pislogok a szoba falát beterítő rajzokra és festményekre, amelyek ifjúkori bűneim . . .

Igen, akkor készültek űk, mikor még sok színes álmom volt. Festő akartam lenni akkoron,

de kiábrándultam és az álmaim azóta elsuhanak. Nem maradt belőlük semmi. Emléküket csak a nigró- és pasztellkrétarajzok s a garasos aquarellfestékek mázolt virágok őrzik. Olyanok ők mint ifjuságom volt: kopottak és színükben fakók. Az asztalon könyvek hevernek, amelyekre a pénzemet szoktam elpocsékolni. És a lámpa ég. A lámpa ég és gyönyörű kis lepkék ostromolják a forró üveget. A világosságra jöttek be, elbódulva vergődnek a

fényben és nem tudják,
hogyan pusztulni fognak...

— Megégtek ti, —
gondolom. S igyekszem
elfogni őket, hogy kido-
báljam az ablakon. Az
ostobák! Erővel vissza-
jönnek, nem hagyják
megmenteni magukat.
Visszajönnek, meghalni a
lángban ! . . .

A másik lakás előtt
is kint ülnek. Bent nagy
a meleg. És minden la-
kás előtt kint ülnek. Te-
ruska kisasszony is kint
ül. Teruska is, aki varró
kisasszony és szépeket
szokott dalolni a huszá-

rokról, akik a csákójukat nála feledték.

De ez csak dal. Teruskához nem járnak huszárok. Mert ime, a ház büszkesége, a legelső lakó, a hadnagy, igen, a hadnagy sem huszár, csak baka. Ő is kint ül, mert nem mehet el hazulról. Nem mehet, mert árisztomja van. Végtelenül unatkozik, majd cigaretára gyújt és a buldogja fülét cibálja.

Mindenki beszélget aki künn ül. A háziúr és a felesége, a hivatalnokék és a hat gyermekük, a

kereskedő és a többi lakó. Mind. A törökök forradalmáról beszélnek és a harcokról. Nem értenek mit sem a tárgyhoz, miről a szó folyik, de komoly arccal beszélnek és tömerek sületlen dologgal terhelik a levegőt.

A hadnagy senkihez sem beszél.

És Teruska is kint ül, de ő sem beszél senkihez. A varrógépet kihozatta és lámpa mellett dolgozik. Szőke fejecskéjét félrehajtja kissé, úgy varr, hajlong, amint a gépet hajtja. Nagyon szép leány Te-

ruska és kár érte, hogy megöli a dolog! . . .

A hadnagy is néz felé. Sokszor néz és Teruska is, mikor a gép megáll. Fogacskáival hajolva tépi a cérnát s lopva tekint a hadnagy felé. Szerelmesen és tüzesen tekint. Pedig György észreveszi ezt . . .

György csak egy fiatal ember és most nyitott egy borbélyüzletet a sarkon. Minden este itt van és nézi, hogy varr Teruska.

Nézi és látható, hogy gyönyörködik benne. És György ezenközben utá-

nozhatlan gyöngédséggel figyel a leánykára s ő, aki üzletében annyit tud vendégeinek fecsegni, ő, mondom, itt örökké hallgat.

Szeretné talán, ha Teruska nem varrna. De istenem, a pénz kell és élni is kell. György néha keserű és ily szókat mond:

— Nem érdemes élni!

S ha Teruska ilyenkor gunyosan mosolyog — György úgy gondolja, hogy egy ilyen szép kis szöke lehelletnek édes volna azt mondani: kis feleségem! . . .

De nem meri mondani,

mert Teruska ő reá nem úgy szokott tekinteni mint a hadnagyra. Hidegen tekint reá, mint egy téli reggel, amelynek napfénye van, de azért fagyot hord magába.

Aztán György elmegy.

A hadnagy pedig feláll és sétálni kezd. Teruska felé is sétál s megállva a leányka közelében a buldogját apportirozza.

Teruska igen nagyon ráhajlik a varrandó ruhára. Tüzzel géppel. Majd elhallgattatja a zörgő masinát. Ollót vesz elő és felfejti, amit varrott. Nem

jó! . . . Elrontotta. Ahogy magán érezte a hadnagy tekintetét . . . Elrontotta.

A hadnagy így szól:

— Elromlott! . . .

Teruska tejfehér arca piros lesz, mint a selyem, amelyet varr és alig hallhatólag rebegi:

— El . . .

— Én vagyok az oka,
— mondja a hadnagy. — Zavarom.

— Nem, — susog a lányka és fel sem néz. — Én vagyok a hibás!

— Kié a ruha, — kérdi a hadnagy és közel megyen.

— Egy úrnőé — feleli Teruska. — Szép ez! És drága!

— Magának is varrjon ilyen Terus.

A leány csodálkozó tekintettel néz a fiatal ember tüzes szemébe.

— Magamnak? — Aztán mosolyog. — Eruha árából két hónapig élnék!

A hadnagy makacsul toppant.

— De magának is varrjon!

A lányka megint mosolyog.

— Igen, ha volna reá pénzem!

— Én adnék . . .

A lakók befejezték a törökforradalmat.

Felkerekednek, mert a gyermekeket nem érdekelte ez és elálmosodtak. Bemennek tehát tan és alusznak nyugodtan az urban.

A Teruska mamája is lefeküdt, alszik.

— Ön adna? Miért adna? !

— Hogy ilyen szép ruhát varrhasson magának ! . . .

Teruska kételkedve mosolyog.

— E ruha drága és aki

ilyenbe jár, nem lehet csunya! . . . Szép lenne az! . . .

A hadnagy ime, felfedezett a gép mellett egy kis tőkét és leült. Majd sürgetve szól:

— Igen. Járjon maga is ilyenbe Terus. Ön szép, mint egy angyal. Ily ruhában istennő lesz! Én adok pénzt . . .

Terus sohajt és azt suttogja:

— De mit mond György. Haragudni fog!

A hadnagy összehúzza a szemeit.

— György egy semmi!

Borbély! Hogy lehet valaki borbély?! És haragudni fog? Neki mosolyogni kell, különben éhen vész, hiszen borbély! Terus! Én már a legközelebb kidobom innen ezt a fickót . . .

A lányka ijedten teszi finom kezét a fiatal ember vállára:

— Ne, Tibor, ne tegye . . . Még ne . . .

A gépen levő lámpa kialudott, mert szél kerekedett. Alighanem eső lesz.

Mikor haldoklott a láng, úgy láttam, hogy a

hadnagy átfogja a Terus derekát.

Lehet. Én Györgyre gondoltam. Aki becsületes és szerető szive van. Szegény György! Üres fog lenni a szived!

Szobámba a lámpa még ég. Csak a pipám aludott ki. Az udvarról, a félhomályból suttegás hallik hozzám és csókcattanás is . . .

Eh! Ezek a boldogtalan lepkék még mindig ostromolják a forró lámpa-üveget. Ime már egy ki is mult! . . .

Ostoba lepkék! Nem

hagyják megfogni magukat, hogy az ablakon ki-
dobálhassam őket ! Nem
hagyják megmenteni ma-
gukat. Visszajönnek ők,
hogy megégjenek, meg-
semmisüljenek a fényben,
a lángban ! . . .

ooo

Országos Széchényi Könyvtár

TARTALOM

Leszámolás 7

(1903)

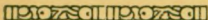
Balthazár házassága . 35

(1902)

Lángba repülő lepkék 107

(1900)

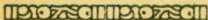

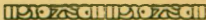
Morvay Zoltán

**Egy 6000 kilométeres séta
története. □ Uti emlékek**

Szerző e könyvében Magyarország, Ausztria, Bajor-, Szász-, Porosz- Francia-, Olaszország, továbbá Svájcban tett gyalogutazását írja le könnyed, vidám, csevegő modorban

Ára 2 kor.

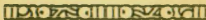
Morvay Zoltán

Az angol kisasszony

Bohózat egy felvonásban

Műkedvelők számára a leghálásabb és legkönnyebben előadható bohózat. — Két hölgy, három férfi szerepel a darabban

Ára 80 fillér

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

6483

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

11 v
6000

ge
50401

